

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ BAĞIMLILIĞININ
ETKİLERİNİN İNCELENEREK OLASI ZARARLARININ
BERTARAF EDİLMESİ VE BU TEKNOLOJİLERİN
KONTROLLÜ KULLANIMININ SAĞLANMASI İÇİN
YAPILMASI GEREKENLERİN SAPTANMASI
AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU**

(10 / 38, 466, 494, 536, 978, 983, 984)

TUTANAK DERGİSİ

**11'inci Toplantı
16 Ekim 2019 Çarşamba**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- SUNUMLAR

1.- Prof. Dr. Mehmet Hakan Türkçapar'ın, bilişim teknolojileri bağımlılığının psikolojik ve psikopatolojik yönleri ile bilişim teknolojilerinin sağlıklı kullanımı için çözüm önerileri hakkında sunumu

2.- Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı İletişim Uzmanı Dr. Serkan Ökten'in, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı olarak bağımlılıkla mücadele kapsamında yapılan faaliyetler hakkında sunumu

**BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ BAĞIMLILIĞININ ETKİLERİNİN İNCELENEREK OLASI
ZARARLARININ BERTARAF EDİLMESİ VE BU TEKNOLOJİLERİN KONTROLLÜ
KULLANIMININ SAĞLANMASI İÇİN YAPILMASI GEREKENLERİN SAPTANMASI
AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

(10 / 38, 466, 494, 536, 978, 983, 984)

11'inci Toplantı

16 Ekim 2019 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Bilişim Teknolojileri Bağımlılığının Etkilerinin İncelenerek Olası Zararlarının Bertaraf Edilmesi ve Bu Teknolojilerin Kontrollü Kullanımının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Saptanması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 17.15'te açıldı.

Prof. Dr. Mehmet Hakan Türkçapar tarafından, bilişim teknolojileri bağımlılığının psikolojik ve psikopatolojik yönleri ile bilişim teknolojilerinin sağlıklı kullanımı için çözüm önerileri,

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı İletişim Uzmanı Dr. Serkan Ökten tarafından, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı olarak bağımlılıkla mücadele kapsamında yapılan faaliyetler,

Hakkında sunum yapıldı.

Komisyon gündeminde görülecek başka konu bulunmadığından saat 20.29'da toplantıya son verildi.

16 Ekim 2019 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.15

BAŞKAN: Nabi AVCI (Eskişehir)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet SORGUN (Konya)

SÖZCÜ: İsmail KAYA (Osmaniye)

KÂTİP: Ahmet ZENBİLCİ (Adana)

BAŞKAN – Toplantımızı açıyorum.

Bütün üyelerimizden ve misafirlerimizden özür diliyorum. Dışişleri Komisyonunun toplantısı vardı ve istisnai bir biçimde bugün Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı son gelişmelerle ilgili bilgi veriyordu. Benim bir başka görevim de Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenterler Asamblesi Başkanlığı, bu sıfatla Kıbrıslı Dışişleri Bakanını dinlemem gerekiyordu. Planlanandan bir saat sarktığı için biraz gecikerek gelebildim, lütfen kusuruma bakmayınız.

Bütün üyelerimize teşekkürleri için tekrar teşekkür ediyorum.

Profesör Doktor Hakan Türkçapar’a ayrıca çok teşekkür ediyorum, yoğun programına rağmen, sağ olsun, bugün bizi kırmadı.

Ben sözü uzatmadan hemen sözü size vereyim.

II.- SUNUMLAR

1.- Prof. Dr. Mehmet Hakan Türkçapar’ın, bilişim teknolojileri bağımlılığının psikolojik ve psikopatolojik yönleri ile bilişim teknolojilerinin sağlıklı kullanımı için çözüm önerileri hakkında sunumu

PROF. DR. MEHMET HAKAN TÜRKÇAPAR – Değerli Komisyon Başkanım, değerli Komisyon üyeleri ve dinleyicilerimiz; hepinize saygılar sunarım.

Ben mümkün olduğunca özet bir şekilde durum nedir ve neler yapılabilir, daha çok da psikoloji odaklı ve psikopatoloji odaklı ele almaya çalışacağım. Öncelikle, bağımlılık dediğimizde... Çünkü burada konu bağımlılık, bunun tanımıyla başlamamız gerek. Biyolojik, psikolojik, davranışsal ve sosyal etkenlerin bir arada rol oynadığı bir durum, ruhsal bir bozukluk. Psikolojik bozukluklarda ve psikiyatrik rahatsızlıklarda tanım çok önemli çünkü tıbbi hastalıkla karıştırılırsa işin içinden çıkılamayabilir. Tıbbın normal, ideal hastalık tanımı enfeksiyon hastalıkları; nedeni belli, vücutta o etkenin yaptığı patoloji belli, belirtileri belli, bulguları belli, bunlar tıbbın ideal hastalıkları. Psikolojik bozukluklarda tıptaki bu ideal hastalık tanımına uymazlar çünkü psikolojik bozukluklarda görülen belirti ve bulgular normalde her insanın duygu, düşünce, davranış repertuarında zaman zaman ortaya çıkabilir. Eğer bunlar belli bir süreyi, sıklığı aşıyorsa o zaman buna hastalık denilmez de bozukluk denilir. Peki, bu belli süreyi, sıklığı, şiddeti aşması yeterli mi? Değil. Ayrıca kişiyi de rahatsız etmesi yani kişinin bunun için yardım araması veya kişinin işlevlerini de bozması gerekir. Bu da tıbbi hastalıktan farklı çünkü diyelim ki bir kişinin koroner arteri tıkalıysa o, koroner arter hastasıdır. İsterse hiçbir şikayeti olmasın, isterse işlevlerini bozmasın, tıbben o hastadır. Ama psikolojik bozukluklara geldiğimizde, kişinin kendisi o durumdan rahatsızlık duymuyorsa, işini gücünü yapıyorsa, işlevlerini sürdürüyorsa çoğu kez bozukluk olarak kabul edilmez. Yani bu temel çerçeveyi düşünerek bundan sonrasını değerlendirmek gerek.

Psikiyatrik bozukluklarda veya psikolojik bozukluklarda –böyle, tıbbi hastalık gibi de olmadığı için- ölçüte dayalı olarak tanı konulur. Ölçüt dediğimiz şey, belli düşüncüyü, duyguyu, davranışı süre, sıklık, şiddet açısından tanımlayan ifadeler, kurallar. Bu bağlamda baktığımızda, ruhsal bozukluk olarak tanımladığımız bağımlılıklar 2 tür. Bir tanesi madde bağımlılıkları ki uzun seneler sadece bunlar vardı. Günümüze doğru yaklaştıkça son tanı sistemlerinde bunlara davranışsal bağımlılık eklendi. Dünyada da kullanılan, bu psikolojik bozukluklarda geçerli olan, Dünya Sağlık Örgütü'nün ICD sınıflama sistemi var ki Türkiye'de de hâlen cari olan budur. Yani bir hastaneye gittiğinizde hastalık kodu ICD'ye göre girilir. Amerika'nın tıp konusunda ileri olması veya daha çok yayın yapması nedeniyle, bir de onların "DSM" adını verdiğimiz bir tanı sistemi var psikolojik bozukluklarla ilgili. Dünyada en çok kullanılan, bu alanda çalışan insanların rağbet ettiği bu iki sınıflama sistemi, bu iki tanı sistemi var. Bunlarda davranışsal bağımlılık olarak en son 2013'te yayınlanan DSM'de ve yine, yeni, 2018'de yayınlanan ICD-11'de kumar oynama bir psikolojik bağımlılık türü olarak tanımlandı ilk defa. Yine, DSM'de "Henüz net değildir ama üzerinde çalışılması gerekir." biçiminde, bilgisayar oyunları oynama da bir tanı kategorisi olarak yer alıyor, resmî bir kategori değil, öneri kategori şeklinde. ICD-11'deyse oyun oynama bir davranışsal bağımlılık olarak, bir bozukluk olarak tanımlanıyor.

Temelde de teknolojik bağımlılık dediğimizde, internet, sosyal medya, telefon, tablet, oyun konsolları, bilgisayar ve televizyonları kastediyoruz. Bunlar herkesin hayatına girmiş şeyler, o nedenle, ne zaman bağımlılık olur? Yani bir kişi çok internette dolaşıyorsa veya oyun oynuyorsa hemen rahatsızlık denilir mi? Eğer teknik olarak düşüneceksek denilemez, bunun bazı teknik gereklilikleri var, onlara zaten gireceğim için bunu geçiyorum.

DSM'de yer alan –bu, Amerikan Psikiyatri Birliğinin sınıflama sistemi- ve ilk davranışsal bağımlılık olarak artık resmen kullanılan kategori kumar bağımlılığı. Kumar bağımlılığı, en az bir yıllık süreçte kişinin istediği etkiyi sağlamak için giderek daha fazla, daha fazla kumar oynaması, kumar oynamayı bırakma ya da durdurma sırasında huzursuz ya da kolay kızan birisi olması, kumar oynamayı sürekli denetim altına almaya, bırakmaya çalışmakla birlikte tekrar tekrar yeniden başlaması, sık sık kumar oynama üzerinde düşünüp durma, sıklıkla sıkıntı duyarken kumar oynama -kendini çaresiz, bunalmış, çökkün hissederken- kumar oynayıp yitirdikten sonra kaybettiklerini geri kazanmak için geri dönme, ne kadar kumar oynadığını gizlemek için yalan söyleme, kumar yüzünden önemli ilişkisini, işini, eğitimini tehlikeye atma veya yitirme ve yine, kumar oynadığı için düştüğü parasal sıkıntıyı yalan söyleyerek, insanları kandırarak, onlardan kaynak sağlayarak telafi etme. Bu 9 kriter kumar bağımlılığın kriterleri. Burada hafif, orta, şiddetli diye gidiyor; 3 tane olursa hafif, 6 tane olursa orta, 6'dan fazla olursa şiddetli gibi.

İnternette oyun oynama bozukluğu yani bağımlılığı: Dediğim gibi bu, resmî bir kategori değil, üzerinde çalışılması gereken bir kategori olarak yer alıyor DSM'de, Amerikan Psikiyatri Birliğinin sisteminde. Burada aslında prototip, kumar bağımlılığının aynısı, yine aynı kriterler var, kumarın yerine internet oyunları tabirini ekliyorlar, yine aynı 9 kriter.

Dünya Sağlık Örgütü'nün yani dediğim gibi, Türkiye de dâhil, bizim Sağlık Bakanlığımız da dâhil resmen kullanılan tanı sistemindeyse teknoloji bağımlılığı "bağımlılık davranışına bağlı bozukluklar" adı altında ICD-11'le geldi ilk defa. Şu anda hâlihazırda ICD-10 kullanılıyor ama ICD-11 de adapte ediliyor çünkü geçen yıl çıktı, bu, büyük bir adaptasyon çabası gerektiren bir şey. Burada bağımlılık davranışı ne demek? Bir kere, ICD'ye göre bağımlılık diyebilmek için çok belirgin olması gerek, kişide sıkıntı yaratması gerek ve kişinin işlevlerini bozması gerek. Bunlar olmadığı müddetçe süresi, sıklığı ne olursa olsun bağımlılık diyemeyiz. Yani kişi bundan muzdarip olacak, çevresiyle olan ilişkilerini bozacak veya işini, gücünü, özel hayatını veya ruh sağlığını etkileyecek. Bunun altında yer

alan da nedir? Yine, burada da kumar oynama bozukluğu var ki bu internetten de olabilir, bire bir de olabilir. Yine, ikinci resmi rahatsızlık olarak da oyun oynama bozukluğu ki bu on-line veya off-line olarak tanımlanıyor. ICD'nin tanımı daha kısa, kişinin oyun oynama üzerindeki kontrolü yitirmesi, en temel kriter budur aslında. Alkol bağımlılığında da öyledir, insanlar genelde, alkol almadığında çekilme belirtisi veyahut da bedensel bir sorun olursa bunun bağımlılık olduğunu zannederler ama o, bağımlılığın oldukça ileri bir safhasıdır. İlk şey, kişinin o davranış üzerinde kontrolü yitirmesi yani "Ben bunu yapmayayım." demesine rağmen tekrar yapmaya devam etmesi. İkinci kriter: Oyunun diğer yaşam ilgilerine ve günlük etkinliklere göre ön planda olması. Yani onun için hayattaki en öncelikli şey oyun oynamak hâline geliyor. Üçüncüsü de: Gerek kendi özel hayatını, okul hayatını veya iş hayatını, bunları bozmasına rağmen oyun oynamaya devam etmesi. Burada da yine bu 3 kriter sağlansa da kesin teşhis için kişinin kişisel, ailevi, sosyal, eğitimsel, mesleki veya diğer alanlarında bozulma yapması gerek ve bir yıldır sürmesi gerekiyor.

Bu ölçütler açısından baktığımızda, henüz bu ölçütlere dayalı dünyada da bir çalışma yok, bunun sıklığı nedir diye çünkü ICD-11 oldukça yeni. Ama birtakım ölçekler var kişinin ne kadar oyun bağımlısı olduğuna dair. Yine şunun altını çizeyim: Bu ölçeklerle klinik tanı konulmaz, klinik tanı görüşerek konulur, bu sadece bir fikir verir. Bu yayınlanmamış bir çalışma, Yeşilayın yaptırdığı bir çalışma. Yaklaşık 5 bin gençte –bunlar tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilmiş gençler- kullanılan ölçeğe göre yüzde 8,5 civarında gencin bu açıdan risk taşıdığı bulunmuş. Yine bu araştırmada yer alan kişilerin yüzde 55'i her gün, yüzde 25'i de günde en az 4 saat veya daha fazla oyun oynadıklarını ifade etmişler. Yüzde 20'si yine 7 yaşından önce oyun oynamaya başladığını söylemiş. "Kimler daha çok oyun oynuyor?" diye başka psikolojik ve demografik parametrelere bakıldığında, ilgisiz aile ortamı, anneyle iletişimi yakın olmayan gençlerde daha çok görülmüş.

Yine, on-line kumarla ilgili yapılan bir araştırmada yüzde 28'i her gün oynadığını söylemiş ve kumar sitesinde ortalama 107 dakika zaman geçirme, yüzde 8'i 3 saatten fazla zaman geçiriyor, 180 dakikadan fazla, yüzde 75'i de buna 13 ila 16 yaşında başladığını söylemiş. Nereden öğreniyor ya da neresi etkili? Arkadaş, anne-baba, kardeş ve akrabalar. Bu kişilerin yine yüzde 84'ü kumar oynamanın günah, kötü alışkanlık, rahatsızlık olduğunu kabul ediyor fakat oynamaya devam ediyorlar yine de.

Bir diğer çalışma, sıklıkla ilgili daha iyi bir fikir verebilir bu çalışma çünkü tanı ölçeklerini de esas alarak yapılmış 2018'de, 550 genç üstünde. Burada kullanılan ölçeğin kesme noktası 36 yani 36 puanın üzerindeyse bu kişinin oyun oynama bağımlılığı veya internet bağımlılığı riski yüksek denilebilir. Yüzde 1,3 bulunmuş Türkiye'de yapılan bu çalışmada. DSM-5'e, az önce gösterdiğim 9 belirtiyeye göre bakıldığında da yüzde 3,7'si bağımlılık riski gösteriyor. Buradan yine "Yüzde 3,7'si bağımlı." gibi anlamamak lazım çünkü o ancak klinik görüşmeyle konulur, bunlar anket.

Peki, bizdeki durum dünyadaki örneklerine göre nasıl? Genelde Batılı ülkelerde yüzde 1 ile 10 arası, Türkiye'de çok abartılı bir rakam yok bu anlamda. Güney Amerika ve Afrika'da yüzde 1-9 arası, Uzak Doğu'da biraz fazla, orada yüzde 10 ila 15, dünya genelinde ortalama yaygınlık da yüzde 3 gibi. Türkiye'nin ortalaması buna yakın veya bunun altında muhtemelen.

"Ne yapılmalı?" kısmına da geçeyim. Bağımlılık nedir? Beyin hastalığı mı, davranış bozukluğu mu, irade zayıflığı mı, sosyal problem mi? Çünkü beyin hastalığı ya da davranış bozukluğu ya da psikolojik bir şeyse bu daha çok psikolojik müdahalelerle veya tedaviyle düzenlenecek bir şey, eğer daha sosyal bir problemse sosyal araçlarla. Bağımlılığın benim en sevdiğim tanımı, aslında ihtiyaç olmayan bir şeyin ihtiyaç hâline gelmesi. İhtiyaç nedir? O olmadan yapamayacağımız şey. Mesela, hava bir ihtiyaç, su bir ihtiyaç. Bağımlılıksa aslında ihtiyaç olmayan bir şeyin ihtiyaç hâline gelmesi. Mesela, hava bağımlısı ya da su bağımlısı demiyoruz çünkü o ihtiyaç. Ama sigara bağımlısı diyoruz, alkol

bağımlısı diyoruz. Niye? Çünkü ihtiyaç değil yani yaşamak için gerekli değil. Ama bağımlı olan kişi için o artık ihtiyaç düzeyine çıkmış bir şey oluyor. Bazen edebiyatçılar çok daha güzel ifade edebiliyor bir şeyleri. Tarık Dursun'un bir sözü var "Bağımlılık bir süre mutlu eder, daha sonra alışkanlık olur, sonra da baskıya dönüşür." diye. Zaten o baskıya dönüştüğü safhada bağımlılık.

Beyin hastalığı mı? Beyinde birtakım değişiklikler yapıyor ama doğrudan doğruya beyin hastalığı olduğunu gösteren bir şey yok.

Çevresel etkenler, sosyal etkenler önemli mi? Evet, aile koşulları, koruyucu ya da yatkınlaştırıcı rol oynayabiliyor.

Bağımlı olunan maddeye veya teknolojiye erişim olup olmaması önemli. Mesela, İslam ülkelerinde alkol yok ama özellikle, mesela, İran'da eroin bağımlılığının çok yüksek olduğunu biliyoruz. Bu tür sosyal etkenler de etkileyebiliyor.

Toplumsal değer yargıları önemli.

Bu sosyal etkenlerin, toplumsal etkenlerin rolünü açıklayan ilginç bir örnek var. Vietnam'da senelerce süren savaş sırasında Amerikan askerlerinin yaklaşık yarısı madde kullanıyor orada ve bunların da yaklaşık yüzde 10 ila 25'i klinik düzeyde yani rahatsızlık düzeyinde madde bağımlısı hâline geliyorlar. Savaş bittiğinde Nixon, geri dönerken bunların muhakkak bir kontrolden geçirilerek bağımlı olanların ülkeye alınmadan önce izole edilip rehabilite edilmeleri gerektiğini söylüyor çünkü bu kadar bağımlının birdenbire ülke içine girince sıkıntı olacağını söylüyor. Bütün askerleri tarıyorlar madde bağımlılığı açısından, daha sonra bunları takibe alıyorlar. Bunlar hiçbir tedavi müdahalesi olmaksızın, Vietnam'dan Amerika'ya geldikten sonra hiçbir tedavi olmadan o yüzde 10 ila 25 bağımlılık düzeyinde kullanan kişiler bırakıyor, yüzde 5'e iniyor. Yani sadece o ortamın değişikliğiyle bile madde kullanımı ortadan kalkabiliyor. Bu neyi gösteriyor? Demek ki sosyal, toplumsal etkenlerin bir rolü var ama bir yüzde 5 var ki onlar da devam ediyor. O da artık işin psikopatolojik boyutu.

O zaman, buradaki 5 etken; içinde olduğumuz çevre, bizim algı ve düşünce sistemimiz, duygularımız, fizyolojik, davranışsal tepkilerimiz madde bağımlılığını etkileyen parametreler.

Ne yapılmalı? Genelde insanlar iyi hissetmek için, yenilik için başlayabilir, eğlenmek için başlayabilir hem maddeye hem de işte, bir internet oyununa veya kumara; bir grup da sıkıntısını geçirmek için başlayabilir, kaygıyı, endişeyi, korkuyu, çökkünlüğü, umutsuzluğu azaltmak için. Ama tabii, bu denemeyi yapan her kişi de bağımlı hâline gelmiyor. Orada da diğer psikolojik etkenler önemli, işte, motivasyon, kullanma motivasyonu, aynı zamanda tedavi açısından da motivasyon. Bilişsel, düşünsel etkenler, davranışsal etkenler, kişinin sorunlarla baş etme becerisi, uyararı arayışı... Mesela, dikkat eksikliği, hiperaktivite olan çocuklarda veya gençlerde ne yapılsa yapılsın internet bağımlılığı veya on-line bağımlılıkların fazla görülmesinin önüne geçmek mümkün değil çünkü bunlar anında uyararı isteyen gençler ve bu bilgisayar oyunlarında da uyararı anında verildiği için onlar için çok cazip. "İmpulsivite" dürtüsellik, yeni şeyleri aşırı merak ve deneme veya korkusuzluk bir etken, olumsuzluk duygulanım da bir diğer etken.

Ne yapılabilir? Bir kere, genel tablo itibarıyla ben kendi deneyimimde de çok vahim bir durum görmüyorum, şöyle: Bana başvuran ve internet bağımlılığı veya kumar bağımlılığıyla gelen kişilerin hemen hemen tamamı –tabii, bu yanıltıcı da olabilir- zaten bir psikolojik problemi olan kişiler. Diyelim, işte, sosyal fobisi var, sosyal kaygı bozukluğu var yani insanlarla birlikte olmaktan, konuşmaktan rahatsız oluyor, o zaman, internet üzerinde fazla hayat geçiriyor. Yani sanki sebep oymuş gibi aileler

bazen şunu diyorlar: “İnternete çok şey yaptı, sosyal hayattan koptu.” Aslında sosyal hayattan koptuğu için zaten internete yöneliyor. Yani sosyal bir insanı internetin sosyal hayattan koparması pek mümkün değil. İnternete çok girse de sosyal bir kişi, yine kendi sosyalliğini organize etmek için yapar.

Bireyi güçlendirme, aileyi güçlendirme, çevreyi zenginleştirme -yani yapacağı fazla bir şey yoksa o çevre içinde mecburen on-line oyunlara, internete yönelebilir kişi- ve toplumu bilinçlendirme.

Oluşumu önlemek çok önemli. Orada da genel olarak ruh sağlığı ve çocuk gelişiminde sağlıklı ebeveyn davranışlarının toplum düzeyinde gelişmesine yardımcı olmak gerek. Bu belki yetişme çağında da çocuklara bir eğitim olarak belki okul müfredatında yer alabilir. Nasıl ki mesela, Türkiye’de doğal felaketleri çok yaşıyoruz, o konuda belki bir eğitim olsa bu konuda daha bilinçli olunacak, belki okullara ders olarak da konulabilir bu tür konular da aynı şekilde.

İnternetin sağlıklı kullanımını temin etmek, bilgilendirme, eğitim, toplumsal bilincin artması, çevresel destek anlamında da varsa yasal bir eksiklik, onun düzenlenmesi.

Genel önlemler: Riskli gruplar, özellikle psikolojik bozukluğu olan veya psikolojik bozukluğa yatkınlığı olan gençlerin takibi, okullarda eğitim programları, dediğim gibi. Sorunlu kullanan kişilerde muhakkak başka bir psikolojik bozukluk olup olmadığının tespiti ki bu konuda zaten çok iyi çalışmalar yapılıyor Yeşilayda. Yeşilay, madde bağımlılığının yanı sıra, belki de ondan daha fazla bu internet ve teknoloji bağımlılığı üstüne çalışıyor ve Yeşilayın kurduğu danışma merkezleri var, o danışma merkezlerinde bu internet, on-line bağımlılıklar da aynı şekilde değerlendirilip tedavi ediliyor. Belki de o konuda, o bilinç açısından dünyada pek çok ülkeden daha ileride Türkiye.

Bilinçli internet kullanımının öğretilmesi, bağımlılığın önlenmesi. Bunlar daha çok rutin bilgiler, bunları da geçiriyoruz.

Bireysel anlamda zaten bu akıllı telefon bağımlılığında... Yine, akıllı telefondaki uygulamalara da meraklı oldukları için, bana gelen bir danışan vardı, sosyal kaygısı, dikkat eksikliği var, aynı zamanda, internet ve oyun bağımlısı, onunla birlikte bir aplikasyon indirdik, kendi telefonuna kurdurduk. Süreyi kısıtlayan bir aplikasyon, aslında ebeveynler için, kendisi gönüllü olarak onu telefonuna kurdu, üniversite sınavına çalışıyor, kendi kendine o kontrolü o aplikasyon yardımıyla getirmeye çalışıyor.

Bireysel tedavisi de çok uzun, ona girip vakit de almak istemiyorum ama soru olursa onları konuşabiliriz. Çünkü o artık zaten, dediğim gibi, toplumsal planda ne yapılırsa yapılsın belli bir oranda birey bu rahatsızlıkları gösterecektir, orada artık bireysel psikolojik tedavilerin devreye girmesi gerekiyor deyip onun çok detayına girmek istemiyorum şimdi.

Teşekkür ederim dinlediğiniz için.

BAŞKAN – Hem süre bakımından hem içerik bakımından çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, üyelerimizden muhtemelen soru olabilir...

Buyurun Sayın Kavuncu.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Çok teşekkür ederim Başkanım.

Kıymetli Hocam, hoş geldiniz.

12’nci toplantımız, toplantılarımızda bakanlıklardan akademisyenlere, üniversitelere kadar çok değerli bilim adamları arkadaşlarımızı dinledik. Ancak burada da onu görüyoruz, henüz bilişim teknolojilerine -veya adına her ne diyorsak- bağımlılık diyelim mi, demeyelim mi, onu tartışıyoruz. Biz bağımlılık diyelim mi, demeyelim mi diye tartışmaya kadar acaba atı alan Üsküdar’ı geçecek mi? Zira, bağımlılık dediğimiz zaman, hemen tedavi demeyeyim ama belki o alınması gereken tedbirlere, önlemlere başlayacağız. Ama bağımlılık demememizde, bilimsel yaklaşımların olduğu kadar

-geçtiğimiz toplantılardan da etkilendiğimi itiraf etmeliyim- internet veya bilişim sektörü dediğimiz, dünyada Apple'dan tutun da buraya varıncaya kadar acaba bunların da etkisi var mı eğer bağımlılık diyemiyorsak? Sadece bilimsel kaygılarla mı bağımlılık demektedir ediyorsunuz?

PROF. DR. MEHMET HAKAN TÜRKÇAPAR – Şimdi, ICD ne hastalık ya da ne hastalık değil demez, daha doğrusu, psikoloji veya psikiyatri alanında yani ruhsal alanda bozukluk olup olmadığına komiteler karar veriyor. Yani bu komitelerde -aynen burada olduğu gibi- o konuyla ilgili kişiler toplanıyor, tartışıyor. Bu, genel olarak bildiğimiz bilimsel şeyden biraz farklı. Mesela, ne bileyim, 9 gezegen mi var, 10 gezegen mi var, buna komite toplanıp karar vermiyor, verilerle karar veriliyor. Psikoloji alanı daha muğlak bir alan, o nedenle...

EROL KAVUNCU (Çorum) – Kumar kriterlerinde olduğu gibi, oyuna diyelim mi, demeyelim mi? Oyun da değil herhâlde, daha araştırma aşamasında.

PROF. DR. MEHMET HAKAN TÜRKÇAPAR – Yok, oyun Amerika'ya göre araştırma ama ICD'ye göre girdi.

ICD'ye bütün dünyadan doktorlar veya psikologlar katılıyor, daha objektif. Amerikan sınıflama sistemini belirleyen kişiler üzerinde ilaç firmalarının etkisi olabilir çünkü hepsi oradan para alıyor, fonlar alıyor ama ICD bir kişiyi komiteye alırken belli kriterlere bakıyor yani bu kişinin ilaç sektörüyle herhangi bir maddi ilişkisi var mı, yok mu diye. Amaç, yansızlığı sağlamak. Şu anda ICD-11'e her ikisi de girdi yani kumar da girdi, oyun da girdi resmen. O konuda artık bir şey yok, onlar bağımlılık olarak tanımlanıyor. Amerikalılarınkinde yok yani.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Geçen bir Yeşilay toplantısında, adına ne deriz bilmiyorum ama ilköğretimde, ortaöğretimde veya üniversitede bağımlılıkla mücadele anlamında bir ders önerilebilir mi? Hocam da az önce ifade ettiler...

BAŞKAN – Buna ben cevap vereyim mi eski bir Millî Eğitim Bakanı olarak?

Millî eğitim bakanlarının karşılaştığı en sık ve zorlayıcı sorulardan bir tanesi de budur. Yani herkes kendisi için hangi konu çok önemliyse –turizm olabilir, hat sanatı olabilir, ilkyardım olabilir, bağımlılıkla mücadele olabilir, medya olabilir, çocuklara astronomi hobisi kazandırmak olabilir, bahçecilik olabilir- hangi konuyu insanlar çok önemsiyorsa hemen millî eğitim bakanlarını yakalarlar ve bu konuda özel bir ders yapılmasını isterler. Millî eğitim bakanları da onlara der ki: “İlköğretimde, ortaöğretimde – üniversite farklı, zaten Millî Eğitime bağlı değil üniversiteler- bizim haftada 40 saatimiz var ve bu 40 saat dolu, şu andaki müfredatta 40 saatler dolu dolayısıyla yeni bir ders ihdas etmek için bu derslerden bir tanesini iptal edip yerine onu koymamız gerekir.” Bu tabii, tıpkı şimdi sizin bana bakışlarınızdan anladığım gibi, karşımızdakini tatmin etmez, o illa bu konuda bir ders olmasını ister.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Mesela, seçmeli ders.

BAŞKAN – Hah, o zaman, millî eğitim bakanları seçmeli ders alanına çekerler topu ve derler ki: Zaten zorunlu dersler öğrencilerin en az şey öğrendiği derslerdir, zorunluluktan kaynaklanan psikolojik bir direnç vardır öğrencide, öğretmenlerde de o konuda bir rutin olduğu için. Ama özellikle, dersleri kaynatan konferanslar, seminerler, söyleşiler çocukların çok hoşuna gider, sadece hoşuna gitmekle kalmaz, onları çok daha ilgiyle dinlerler. Zaten bu tür ders önerilerinin büyük bir kısmı da bütün bir sömestri veya eğitim-öğretim yılını kapsayacak derecede bağımsız ders olarak yapılabilecek konular değildir. Diyelim ki buradaki konumuz, bağımlılıkla mücadele, bunun birkaç seminerle, konferansla, söyleşiyile, yarışmayla, geziyle vesaireyle yani çocukları sınıfın dışına çıkaracak, daha doğrusu,

müfredatın dışına çıkaracak, onlara herhangi bir sınav korkusu yaşatmayacak bir etkinlik biçiminde planlanması pedagojik olarak da ekonomik olarak da çok daha uygun gibi görünmektedir. Zaten Millî Eğitim Bakanlığımızda da bu konuyla ilgili çalışmalar var.

Şimdi, hazır sözü almışken geçen hafta –siz yoktunuz geçen hafta- ben burada bir şey söyledim, sonra arkadaşlarım gösterdiler, internet medyasında, bazı medya sitelerinde o sözlerimin –çarpıtılması demeyeyim de- yalan yanlış aktarılmasına dair bir örnek. Geçen hafta yine internet bağımlılığını ve teknoloji bağımlılığını konuşurken konu FATİH Projesi’ne geldi ve o arada, FATİH Projesi’ni daha önce yürütmüş olan genel müdür arkadaşımız dedi ki: “Gerek öğrencilere dağıtılan tabletler gerekse sınıflarda kullanılan etkileşimli tahtalar FATİH Projesi’nin küçük bir bölümünü oluşturur. FATİH Projesi çok daha yaygın bir projedir ve bir yazılım projesidir aynı zamanda.” ve EBA örneğini verdi, Eğitim Bilişim Ağı. Yani öğretmenlerimizin, öğrencilerimizin, velilerimizin katkıda bulunabilecekleri ve yararlanabilecekleri çok büyük, dünya ölçeğinde büyük, bildiğim kadarıyla dünyada K-12 düzeyinde en yaygın kullanılan eğitim portalı, FATİH Projesi’nin bu omurgasına dikkat çeken bir konuşma yaptı. Ben de bu arada yine eski Millî Eğitim Bakanı olarak dedim ki: “Zaten bu etkileşimli tahtalar işin küçük bir bölümünü oluşturuyor ama bizim öğretmen kültürümüzü ciddi manada sıkıntıya soktu. Nasıl? Bizim öğretmen kültürümüzde öğretmenler, öğrencinin gözünde her şeyin en iyisini, en doğrusunu bilen, öğrencinin bilmediklerini bilendir. Hâlbuki etkileşimli tahtalar sınıfa girince çocuklar –hepimizin kendi çocuklarımızdan, yeğenlerimizden, öğrencilerimizden, torunlarımızdan belki, bildiğimiz gibi- bu yeni teknolojilere büyüklerden daha çabuk adapte oluyorlar. Nitekim, onlar da sınıflarda bu etkileşimli tahtalara çok daha kolay adapte oldular, öğretmenlerinden de hızlı adapte oldular ve dolayısıyla bazen sınıfta uygulama sırasında öğretmenlerine yardımcı olmaya başladılar ‘Öğretmenim o öyle değil, onu bu taraftan yap. Onu öyle çekersen buraya gider.’ falan gibi.” “Bu tabii, öğretmen otoritesini ciddi manada örseleyen bir şeye yol açtı.” dedim ama arkasından şunu da söyledim: “Biz de bunu gördüğümüz için, Millî Eğitim Bakanlığı olarak öğretmenlerin yaz tatillerinde aldıkları hizmet içi eğitim programlarında bu tür etkileşimli tahta kullanımına yönelik eğitimlere hız verdik. Daha çok sayıda öğretmenimizi daha yoğun bir biçimde etkileşimli tahta kullanımı konusunda bilgilendirdik hizmet içi eğitimlerde. Nitekim öğretmenlerimiz de sınıfta yaşadıkları güçlükleri bir daha yaşamamak için, öğrencilerin karşısında daha öz güvenli davranabilmek için başka konularda açtığımız hizmet içi eğitimlere göstermedikleri ilgiyi ve rağbeti etkileşimli tahta konulu hizmet içi eğitimlere gösterdi.” Ben bunları söyledim, sosyal medyada tabii, Twitter gibi -148 karakter oldu sanırım şimdi- yerlerde insanlar 148 karakterle düşünmeye veya karşındakini ancak 148 karakter ölçeğinde dinlemeye alıştıkları için benim bu sözlerim şöyle yansıtıldı: “Eski Millî Eğitim Bakanından acı itiraf, öğretmenler şöyle oldu...” Ya, benim derdim başka bir şey. Ben öğretmenler ile öğrenciler arasındaki ilişkinin aldığı yeni bir boyuttan ve buna karşılık Millî Eğitim Bakanlığının geliştirdiği yeni programlardan bahsediyorum. Bunu da FATİH Projesi’ni anlatmak için yapıyorum.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Şimdi, özür dilerim, ben de bir öğretmen olarak...

BAŞKAN – Bunu okudunuz ve üzüldünüz...

EROL KAVUNCU (Çorum) – Hayır.

Şimdi, otuz yıla yakın öğretmenlik yaptım, birçok Millî Eğitim Bakanımız oldu. Öğretmen dostu olan -öyle mi diyelim bilmiyorum- yani öğretmenle iletişime açık, öğretmenle iyi iletişim kuran bakanlardan birisiniz, hakikaten öyle.

BAŞKAN - Çok teşekkür ederim. Zaten onun için bu türlü çarpıtmalar ağır geliyor insana.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Hiçbir şekilde o açıklamalarınızdan öğretmenler rencide olmazlar.

BAŞKAN – Hayır, öğretmenlerimiz biliyor zaten meseleyi yani gerçekten öğretmenlerimiz böyle bir güçlük yaşadıklarını biliyorlar.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Sadece iltifat olsun diye de söylemedim Sayın Bakanım, gerçekten.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Buyurun.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Sayın Bakanım, Sayın Başkan Yardımcım, kıymetli milletvekili arkadaşlarım, uzman arkadaşlarımız, kıymetli hocamız; size çok teşekkür ediyorum öncelikle. Hakikaten çok güzel bilgiler, bazı konularda zihnimde de oluşan soru işaretlerine cevaplar buldum. Sadece bir konuyla ilgili, belki de sayın milletvekilimizin söylediğini birazcık da aslında doğrular nitelikte... Ben genel anlamda ölçümlemelerin... Şimdi rakamlara bakıyorum mesela, hani o yüzeysel olarak yapılmış olan araştırmalarda -ki mutlaka kimlerle yapıldığı, gelen cevaplar dikkate alınarak bir ölçümleme yapılmıştır ama- ben insanların bunlara, özellikle bu tip çalışmalara çok doğru bir cevap verdiğini düşünmüyorum şahsen. Oyun bağımlılığı diyelim ki “Her gün oynuyorum ya da günde 4 kez oynuyorum.” O oyunları kullanan insanlar bir kez oynamıyor yani ben ne kadar çevremde bunu araştırıyorsa özellikle şu Komisyondan sonra hakikaten çok yüksek ölçüde bir bağımlılık oranının olduğunu düşünüyorum ama orada hangisi bağımlılık gerçekten? Nereden sonrası bağımlılık olarak nitelendirilecek? Aileler, anne-baba veya kişinin kendisi -sadece çocuklar, gençler için bakmayalım buna, yetişkinlerde de var- nereden sonra kendini gerçekten bağımlı hissedecek? Şu yoksunluk şeyleri, artık o, psikiyatrik boyuta geçmiş hâli ama ilk aşamada olanlar da acaba beş sene sonra, on sene sonra bunun önüne geçilmezse, bununla ilgili önlemler alınmazsa gerçekten önümüze kocaman bir grup mu çıkacak, çok yüksek oranlar mı çıkacak? Bununla ilgili ayrıca bir çalışma var mı bu oranların ne kadar doğru tespit edildiğine dair? Orada benim kaygılarım var yani daha kesin bilgiler var mıdır bununla ilgili elinizde, bunu merak ettim.

Teşekkür ediyorum tekrar.

PROF. DR. MEHMET HAKAN TÜRKÇAPAR – Türkiye’de herhangi bir ruhsal rahatsızlığın Türk popülasyonunda ne sıklıkta olduğuna dair Türkiye genelini yansıtan tek çalışma var, o da 1998’de Sağlık Bakanlığının ruh sağlığı çalışması. Hâlihazırda yeni bir data yok çünkü bu çalışmalar çok masraf gerektiren, büyük çalışmalar. Türkiye örnekleminin tamamını yansıtan bir grup seçeceksiniz, onu gidip uzmanlar yapacak çünkü sıradan anketlerle gelen veriler tabii ki çok güvenilir değil. İdeali, o konuda uzman olan kişilerin bire bir görüşme yaparak tanı koyması. Öyle bir çalışma maalesef yok yani elimizdeki veri bu.

BAŞKAN – Belki raporumuzda bu olur. Böyle bir çalışma sizin işinizi çok kolaylaştırır mı?

PROF. DR. MEHMET HAKAN TÜRKÇAPAR – Zaten öyle başlar bunlar yani bir konuda bir şey yapılacaksa onun ilk adımı budur. Hani, ben mesela çevremde az görebilirim, öbürü çok görebilir, subjektif sonuçta bu.

BAŞKAN – O zaman biz Komisyon raporumuzda mutlaka bu konuyu da gündeme getirmeliyiz.

PROF. DR. MEHMET HAKAN TÜRKÇAPAR – Epidemiyolojik bir çalışma, sıklık belirlenmesi gerek.

Şu az önceki tartışmayla ilgili bir şey söyleyeyim.

BAŞKAN – Buyurun.

PROF. DR. MEHMET HAKAN TÜRKÇAPAR – Sayın Vekilime ben katılıyorum, şu açıdan: Yani genel olarak psikolojik sağlık açısından bir ders konulması gerekli bence. Şimdiki Bakanımız da o alandan geliyor, bizim zamanımızda mesela ahlak bilgisi vardı, dinden ayrı. Nasıl davranılır, hani... Genelde psikolojik boyutta çocukları yetiştirmeye dönük bir şey olması gerek.

İkinci konu da: Bence, bunu teorik bilgilerin verildiği bir şey gibi değil de mesela iletişim eğitimi, nasıl konuşulur, nasıl ilişki kurulur gibi, o arada bağımlılık mevzusu da onun içinde yer alır diye düşünüyorum. Çünkü her okulumuzda 3-4 tane artık psikolojik danışman, rehberlik öğretmeni var, onların yapabileceği bir şey.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Şunu da söylemişti o öneren, ders veren hocamız: Rehber öğretmen var ama rehber öğretmenin herhangi bir konuda bir bilgilendirme yapmak için dersi yok. Kendisine en yakın -örneğin psikoloji mi olur- başka bir derste ki hocadan ders izni isteyecek, onu anlatacak. Yani müstakil bir dersin konulması...

BAŞKAN – Serbest çalışma saatleri var şimdi, oralarda değerlendirebiliyorlar.

PROF. DR. MEHMET HAKAN TÜRKÇAPAR – Yani adı “bağımlılık” olan ayrı bir ders yerine sanki genel psikolojik sağlık içeren bir şey daha güzel olur.

BAŞKAN – Belki bunun daha köklü çözümü, bu eğitimin öncelikle öğretmenlerimize verilmesi ve hangi branştan olursa olsun her öğretmenimizin kendi davranışlarıyla, hani biraz önce dediniz ya... Bir matematik öğretmeni de İngilizce öğretmeni de aynı zamanda bir adabımuâşeret öğretmenidir. Nasıl? Yani matematik müfredatını bir kenara bırakıp sınıfta adabımuâşeret kurallarını anlatmakla değil, sınıfa girişinden öğrenciyle kurduğu ilişkilere, sınıftaki arkadaşları arasında, öğretmenlerin kendi meslektaşları arasında... Yani biz hep onu söylüyorduk okulları ziyaret ettiğimiz zaman, bu eğitim, okulların girişindeki bekçiden başlıyor. Yani sabahleyin size güler yüzle “Hoş geldin.” diyen bir bekçinin olduğu okul ile çocuklara daha hoyrat davranan bir bekçinin olduğu okul arasında fark olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla, bu A’dan Z’ye bütün eğitim çalışanlarının ama özellikle öğretmenlerin de mutlaka görev almasını gerektiren bir alan. Branşı her ne olursa olsun o öğretmenlerimizin de bu işin içinde olmalarında büyük fayda var.

Buyurun Ahmet Bey.

AHMET SORGUN (Konya) – Teşekkür ederim Hocam.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; tabii, bu aslında Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir araştırma komisyonu ve genellikle de bu komisyonların raporlarından sonra bunlara uygun, raporlara uygun bir yasal düzenleme beklenir veya bizim genel toplumumuzda olduğu üzere, bir kanun çıksın, her şeyi düzeltsin, işte, Meclis bir kanun yapsın, bu konuyu çözsün gibi. Elbette bu kadar yüzeysel değil ama sizin alanınız da psikoloji, Psikoloji Bölümü Başkanısınız. Sunumuzun 10’uncu sayfasında önlenmesiyle ilgili önerileriniz var, bunlardan bir tanesi çevresel destek sizin deyiminizle, yasal düzenlemeler yapılmalı diyorsunuz. Yani nasıl bir yasal düzenleme yapılmalı? Biraz önce Sayın Bakanımızın, Başkanımızın ifade ettiği, zorunlu dersler sevilmez ama seçmeli veya işte...

BAŞKAN – Kaçmalı.

AHMET SORGUN (Konya) –...“kaçmalı” dersler çok sevilir öğrenciler tarafından diyor. Yani nasıl bir yasal düzenleme önerirsiniz ki bu fayda yerine zarar vermesin? Yani siz aynı zamanda psikolog da olduğunuz için ben bunu önemsiyorum. Öyle bir yasal düzenleme yaparız ki fayda yerine zarar meydana getirebiliriz yani dikkatleri daha çok çekmeye veya yasakları çiğnemeye de sebep olabiliriz

yani böyle bir eğilim olur gençlerde. Onun için burada bu yasal düzenlemelerden kastınız nedir? Mesela ne demişsiniz: “Bebeklik dönemi sıfır kullanım.” Yani mesela burada bir yasak mı getirilmeli, sıfır kullanım yasağı mı getirilmeli, ilkokulda...

PROF. DR. MEHMET HAKAN TÜRKÇAPAR – Bebekken temas etmeyecek yani bu şeylere.

AHMET SORGUN (Konya) – Yani bu konuda...

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Aileler yer vermemeli.

AHMET SORGUN (Konya) – Yani yasal düzenlemeden kastınız ne, bunu ben şahsen merak ediyorum psikolog olmanızdan dolayı da yani.

PROF. DR. MEHMET HAKAN TÜRKÇAPAR – Şimdi, mesela kumar sitelerinde diyelim yasal düzenleme o tür şeyler için. Şimdi, bizim pek çok kumar bağımlısı hastamızdan dinlediğimiz şey, önce bir böyle kazanılan mutlu evre geliyor ki bunlar hep bire bir oynanan bahisler. Muhtemelen karşıdaki kişi önce o kişiyi pozitif yönde teşvik edecek şekilde -bir kazanma evresi oluyor- veriyor.

BAŞKAN – Yemleme diyorlar.

PROF. DR. MEHMET HAKAN TÜRKÇAPAR – Evet. Ondan sonra da bu sefer sürekli vermeye başlıyor, bir türlü bırakmıyor. Hani ben bireysel anlamda detayına girmedim de... Şimdi, artı, bilmiyorum nasıl oluyor, mesela internette her yerden bunun reklamı çıkıyor. Mesela şimdi sigara reklamı yasak, buzlanıyor falan ama bilmiyorum, hemen hemen her siteden canlı bahis sitelerinin reklamı çıkıyor. Evet, mesela kumarhane yasak, bu yasal düzenleme ama on-line şeylerde hani bu ve benzeri şeyler serbest. Bilmiyorum yani yasak ama ona rağmen mi yapıyorlar? Belli yaş kısıtlamalarına uyulması... Mesela, diyelim bir eczaneden bir ilaç alırken artık sizin elinizde reçete olması gerekiyor ama gidip de işte bu oyun sitelerinde oynarken acaba ne kadar denetleniyor hani kişinin yaşı, şeyi? Belki başka birinin kimliğiyle oynuyor. Dolayısıyla o tür konular...

İkinci konu da bu ders mevzusu, hani yasal derken onu da kastetmişim ben. Bir ders şeklinde ama genel psikolojik sağlığı destekleyici bir ders çünkü bir sürü konu var. Mesela ben ortaokuldayken, hatırlıyorum, arıcılık dersi vardı bizde, bir yıl arıcılık öğrendik biz. Seçmeli de değildi, giriyorduk, belki zorunlu seçmeli miydi. Kooperatifçilik dersi gördük.

BAŞKAN – Tabii.

PROF. DR. MEHMET HAKAN TÜRKÇAPAR – Hani oluyordu öyle şeyler.

BAŞKAN – O dediğim evrim nedeniyle oluyordu.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Dolayısıyla hayatımda hiç kullanmadım, kullanmayacağım bile belki, arıcılık...

BAŞKAN – Tabii, doğru ama kullananlar da vardır belki.

EROL KAVUNCU (Çorum) – İşte kullanmak isteyenlere verilsin.

BAŞKAN – O dersi ihdas edenlere sorarsanız belki Türk eğitim sisteminin çökmesinin en büyük sebebi arıcılık dersinin kaldırılmasıdır derlerdi.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Sayın Bakanım, çok kısa bir ilave yapmak istiyorum mümkünse.

BAŞKAN – Buyurun.

ARZU ERDEM (İstanbul) – O reklamlar kısmı... Şimdi çok insanın evinde Netflix var mesela. Netflix uygulamasını satın aldığınızda normal, hani film seçiyorsunuz, farklı şeyler seçtiğinizde mutlaka bahisle ilgili ilanlar çıkıyor televizyonda karşınıza.

PROF. DR. MEHMET HAKAN TÜRKÇAPAR – Digitürk’ten de çıkıyor aynı şeyler.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Digturk’ten de çıkıyor, devamında daha önemli, Türkiye’de kumarhanelerin kaldırılmasından sonra -ben birkaç kişiyle yine böyle görüşme yaptığımda- dediler ki: “Yani biz kumar bağımlıydık, daha sonra kaldırılması, kapatılması çok çok iyi oldu, evimiz, ailemiz yuvamız kurtuldu ama biz, bize gelen telefon mesajlarından kurtulamıyoruz.” Türkiye’de, Başkanım, evlerde bunun oynatıldığına dair... Hatta o mesajları bana gönderenler oldu, “Şuralardan geliyor, telefon numarası bu.” diye. Tabii, hani yasal tedbirler noktasında oraların tespit edilmesi gerekiyor.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Televizyonlarda programlar var, futbol tahminleri yapıyorlar, bahis de oynuyorlar.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Evet, yani o çok...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Spor programında yapıyorlar bunu.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Yasal düzenleme kısmında bu olabilir.

BAŞKAN – Evet, başka sorunuz var mı?

Çok teşekkür ediyoruz, ağzınıza sağlık, çok yararlandık, çok teşekkür ediyoruz.

PROF. DR. MEHMET HAKAN TÜRKÇAPAR – Ben teşekkür ederim dikkatiniz için, sağ olun.

BAŞKAN – Bugün ikinci bir konuşmacımız, uzmanımız daha var.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığından İletişim Uzmanı Doktor Serkan Ökten.

Ben bu arada Hakan Bey’in kurumuyla ilgili yanlış bir bilgi vermiş oldum. Hacettepe Üniversitesi, evet, orası çıkışlı ve uzun yıllar kariyerinin büyük bir kısmını orada gerçekleştirdi ama Hasan Kalyoncu Üniversitesi Psikoloji Bölümü Başkanı. Şimdi, üniversite yetkilileri duyarlar, haklarını yediğimizi düşünürler, Hasan Kalyoncu Üniversitesine teşekkür ederiz.

Evet, buyurun Serkan Bey.

2.- Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı İletişim Uzmanı Dr. Serkan Ökten’in, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı olarak bağımlılıkla mücadele kapsamında yapılan faaliyetler hakkında sunumu

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI İLETİŞİM UZMANI DR. SERKAN ÖKTEN – Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri, değerli hazırun; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben Türkiye Cumhuriyeti İletişim Başkanlığı olarak bağımlılıkla mücadele kapsamında yapılan faaliyetleri kısaca arz etmeye çalışacağım.

Sunumumun içeriği şu şekilde: Öncelikle kurumsal tanıtım, sonrasında Bağımlılıklarla Mücadele Strateji Belgesi ve Eylem Planları kapsamında Başkanlığımız, daha sonra yeni medya ve sosyal medyayla ilgili Başkanlığımızın faaliyetleri ve son olarak da sonuç ve öneriler kısmımız olacak.

BAŞKAN – Serkan Bey, şöyle yapalım mı? Biz kurumlardan gelen arkadaşlarımızdan bunu özellikle her defasında rica ediyoruz yani size özgü bir uygulama değil. Bize kurumsal... Burada var zaten, yazılı olarak hazırladığınız dosyada var.

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI İLETİŞİM UZMANI DR. SERKAN ÖKTEN – Tabii ki Bakanım.

BAŞKAN – Onun için yani misyonumuz, vizyonumuz, hangi kanuna göre kurulduk filan bunları geçelim, doğrudan ikinci bölümde Bağımlılıklarla Mücadele Strateji Belgesi ve Eylem Planları kapsamında İletişim Başkanlığı, buradan devam edersek, hatta burada bile o kanunları falan filan geçip... Yani siz ne yapıyorsunuz, bize ne yapmamızı tavsiye ediyorsunuz, oradan yürürsek daha verimli olur, hem süreden hem de içerikten kazanmış oluruz.

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI İLETİŞİM UZMANI DR. SERKAN ÖKTEN – Tabii ki Bakanım. Yani kurumsal tanıtımı şu noktada biz anlatmayı arzu ettik. Bizim misyonumuz ve vizyonumuz daha ziyade Türkiye markasını ortaya çıkarmak üzerine ve bu noktada da iletişim stratejilerini oluşturmak üzerine ve doğrudan bağımlılıklarla mücadeleyle ilgili görev tanımımız yok ama dolaylı da olsa bu işlerde etkin olmaya çalışıyoruz, hani onunla ilgili bir kısa bilgi vermek amaçlıydı.

Dediğiniz gibi, bağımlılıklarla mücadeleyle ilgili kısımdan arz etmeye çalışacağım. Bağımlılıklarla mücadeleyle ilgili süreçleri daha önceden zaten Komisyon üyeleri olarak biliyorsunuzdur. Bu süreçlerin en başından beri mülga olan Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü olarak Başkanlığımızın bu süreçlerde olduğunu ben öncelikle belirtmek istiyorum. Mevcut bağımlılıkla mücadele eylem planları kapsamında Uyuşturucuyla Mücadele Ulusal Eylem Planı içerisinde sorumlu kurum olarak 1, iş birliği yapılacak kurum olarak 17 eylem planı maddesi içerisinde biz yer alıyoruz. Tütün Kontrolü Strateji Belgesi ve Eylem Planı içerisinde de yine 1 sorumlu kurum ve 9 maddede de iş birliği yapılacak kurum olarak yani faaliyetlerde yer alıyoruz. Bu kapsamda özellikle Uyuşturucuyla Mücadele Eylem Planı kapsamında yaptığımız çok çeşitli çalışmalar oldu, ben bunları kısaca başlıklar hâlinde size arz etmeye çalışacağım.

Sağlık muhabirleri toplantısı, yerel medya bağımlılık farkındalıkları eğitimleri... Bunu Yeşilayla birlikte gerçekleştirdik. 1.400'e yakın yerel medya mensubu ve illerde kamu kurumlarının halkla ilişkilerinde çalışan personele yönelik yapılan bir eğitimdi. Uyuşturucuyla Mücadele Şurası için İletişim Çalıştayı gerçekleştirdik Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğüyle birlikte. Yine, Uyuşturucu Madde Bağımlılığı ve Yeni Bağımlılık Türlerinin Araştırılarak Bağımlılığın Nedenlerinin ve Alınacak Tedbirlerin Tespit Edilmesi Maksudıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunda da uzman düzeyinde katılım sağladık. Aylık basın analiz raporları gerçekleştirdik. Uyuşturucuyla Mücadele Eylem Planı'na yönelik İletişim Stratejisi Uygulama Rehberi yayımladık ve bu, biraz önce arz ettiğim yerel medya farkındalık eğitimlerinde bu dokümanı kullandık.

Davranışsal bağımlılıklarla ilgili sürece gelir isek biliyorsunuz temmuz ayında yeni Davranışsal Bağımlılıklarla Mücadele Eylem Planı yayımlandı. Bunun ön hazırlık çalışması olarak addedebileceğimiz Bağımlılıkla Mücadele İletişim Çalıştayı'na biz uzman düzeyinde yine katılımda bulunduk. Bu çalıştay içerisinde 3 temel konu vardı, yine bu bağımlılıkla mücadele çatısı altındaki hem uyuşturucuyla mücadele hem tütün ve tütün bağımlılığıyla mücadele hem de teknoloji bağımlılığıyla ilgili mücadele bu kapsamda ele alındı, biz bu sürece aktif olarak katıldık. Temmuz ayında, biraz önce de bahsettim, 3 Temmuz 2019 tarihinde yayımlanan Davranışsal Bağımlılıklarla Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı içerisinde Başkanlığımız zikredilmekle birlikte sorumlu veya iş birliği yapılacak kurumlar olarak doğrudan yer almıyor. Bununla birlikte bağımlılıkla mücadele üyesi kurumlar olarak genel ifade içerisinde yer alıyor. Bu maddelere baktığımız zaman “Uygulanan tüm eğitimlerin etkinliğinin ölçülmesi” maddesinde ulusal bilimsel toplantı, çalıştay, kongre ve benzerlerinin düzenlenmesinde, bilimsel çalışma yapılması sayısı bakımından ve güvenli internet hizmet kullanımının yaygınlaştırılması noktasında Bağımlılıkla Mücadele Kurulu üyesi olarak görev veriliyor. Bahsettiğim üzere, doğrudan sayılan bir kurum değiliz ve bununla birlikte kendi misyonumuzdan kaynaklı olarak yeni medya ve sosyal medya çalışmalarını gerçekleştiriyoruz.

Tabii ki Türkiye'nin tanıtımına yönelik olarak dijital diplomasinin de aktif olarak kullanılmasında kurumumuz önemli aktörlerden bir tanesi. Bu noktada yeni medya araçlarını da aktif olarak kullanmaya çalışıyoruz. “Web” sitemizin yanı sıra mobil uygulamalar, Facebook, Twitter, Instagram, YouTube ve Flickr gibi sosyal medya mecralarında da aktif olarak yer almaya çalışıyoruz. “Web” sayfamız

üzerinden Cumhurbaşkanımızın yaptığı açıklamalar ve diğer yapılan faaliyetlere ilişkin bilgiler yer almakta ve hem ulusal hem de uluslararası basında öne çıkan haberleri yine bulmak mümkün. Bunun dışında Devlet Enformasyon Sistemi adı altında kapalı devre bir sistem aracılığıyla ulusal, uluslararası ve yerel medyaya yönelik haberleri ilgili paydaş kurumlar ve kişilerle paylaşıyoruz. Facebook en fazla aktif olarak kullandığımız mecra, 650 bine yakın takipçi sayısı ile önde gelen kamu kurumlarından bir tanesiyiz.

BAŞKAN – Bu takipçi profiliyle ilgili bir bilgi var mı elinizde? Yani gençler, kadınlar, çocuklar filan gibi böyle ölçemiyorsunuz değil mi?

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI İLETİŞİM UZMANI DR. SERKAN ÖKTEN – Benim bildiğim kadarıyla yok ama gene bir bakalım. Tabii ben Komisyona daha sonra arz edeyim, onunla ilgili çalışan arkadaşlardan alabilirsem.

BAŞKAN – Çok zor oluyor çünkü.

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI İLETİŞİM UZMANI DR. SERKAN ÖKTEN – Yine, Twitter, aktif olarak kullandığımız bir mecra. Instagram, YouTube ve Flickr üzerinden de paylaşımlar yapıyoruz.

Yeni medya strateji ve eğitim çalışmaları noktasında da aktifiz. Bu noktada iletişim stratejileri, sosyal medya eğitimleri, sosyal medya koordinasyon çalışmaları ve sosyal...

BAŞKAN – Serkan Bey, burada şey var, ben bunları tam okuyamıyorum. Instagram’la ilgili, takipçi 43 bin mi?

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI İLETİŞİM UZMANI DR. SERKAN ÖKTEN – Twitter mı dediniz Bakanım?

BAŞKAN – Twitter, Cumhurbaşkanlığının İletişim Başkanlığının, pardon.

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI İLETİŞİM UZMANI DR. SERKAN ÖKTEN – Evet, İletişim Başkanlığı.

BAŞKAN – Cumhurbaşkanının sadece Twitter’ı?

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI İLETİŞİM UZMANI DR. SERKAN ÖKTEN – O zaten Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı olarak ilk etapta kurulmuştu, daha sonra karışıklık olması nedeniyle Türkiye Cumhuriyeti İletişim Başkanlığı olarak revize edildi sosyal medya hesabımız.

BAŞKAN – Cumhurbaşkanının şahsi Instagram’ı var mı?

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI İLETİŞİM UZMANI DR. SERKAN ÖKTEN – Onun Twitter’ı var ama diğer sosyal mecralarda var mı, onu bilmiyorum.

BAŞKAN – Evet, peki.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Fahrettin Bey’in başında olduğu kurum mu?

BAŞKAN – Evet, evet, Serkan Bey’i de zaten Fahrettin Bey yönlendirdi bize.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Sayın Bakanım, İletişim Başkanlığının 558.138 takipçisi var Twitter’da şu an.

BAŞKAN – Nerede?

ARZU ERDEM (İstanbul) – 558.138.

BAŞKAN – Instagram’da mı?

ARZU ERDEM (İstanbul) – Twitter’da.

BAŞKAN – Benim dediğim Instagram’da.

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI İLETİŞİM UZMANI DR. SERKAN ÖKTEN – Bu sunum görseli biraz eski tarihli olabilir yani rakamlar güncel değil o noktada Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Evet, eski tarih olabilir.

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI İLETİŞİM UZMANI DR. SERKAN ÖKTEN – Ama hani etkin olarak kullanıldığını arz etmek isterim.

Bu noktada sosyal medya eğitimlerini özellikle bağımlılıkla mücadelenin bizim yaptığımız faaliyetler anlamında en değerli kısmı olarak biz düşünüyoruz. Çok sayıda, kurumlardan gelen talep doğrultusunda sosyal medya eğitimlerini veriyoruz. Burada görüldüğü üzere, Gazi Üniversitesinden NATO tatbikatına, Kamu Güvenliği Müsteşarlığından Yurtdışı Türkler Başkanlığına, Basın İlan Kurumuna, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğine, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına, Anadolu Ajansına, Emniyet Genel Müdürlüğüne, Avrupa Birliği Bakanlığına, Ulusal Ajansa, kamu kurumları sosyal medya çalışanlarına ve Dışişleri Bakanlığına bu noktada çeşitli eğitimler verdik.

BAŞKAN – Bu eğitimlerin kapsamı ne?

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI İLETİŞİM UZMANI DR. SERKAN ÖKTEN – Tam da onu arz edecektim Sayın Bakanım.

Sosyal medya eğitim içeriklerimiz: Öncelikli olarak kamu kurumu çalışanlarının sosyal medyayı doğru kullanmasını arzu ediyoruz. Burada sunduğumuz bazı argümanlar var. Öncelikle, eğer ürün yoksa ürün sizsiniz diye onları uyarıyoruz. Yani kullandığımız birçok sosyal medya mecrasında aslında reklam alınmıyor biliyorsunuz. Bu mecralar reklam almadan hayatlarını nasıl idame ettiriyorlar? Aslında sizin bilgilerinizi ticari anlamda başkalarına satıyorlar.

BAŞKAN – Size bedava bir şey yapmıyorlar yani.

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI İLETİŞİM UZMANI DR. SERKAN ÖKTEN – Doğrudur.

Biz öncelikle bunun bilincini ortaya koymaya çalışıyoruz. Bununla ilgili hangi alanlarda neleri ihmal etmemeleri gerektiğini, gizlilik ayarlarının nasıl yapılması gerektiğini önemsiyoruz.

Sosyal medya kullanımı sırasında ilgili mecranın kullanım şartlarının ihlal edilmemesi gerektiğini; sosyal medya platformlarında herhangi bir içerik, metin veya resim yüklerken farkında olmadan marka ya da telif hakkının ihlal edilebileceğini; sosyal medyada ayrımcı, taciz edici, rahatsız edici, ırkçı, cinsel, etnik, dinî ya da fiziksel saldırı ve aşağılama niteliğinde ifadeler kullanılmaması gerektiğini; kurum çalışanlarının on-line ortamlarda paylaştıkları yayımlarından sorumlu olduğunu; bu noktada özellikle sosyal ağlarda yer alan “Hakkınızda” bölümünde kurumdaki görevlerinin mümkün olduğunca belirtilmemesi gerektiğini, belirtiliyor ise de “Bu sitedeki hesaplar, görüşler, şahsıma ait değildir, kurumumuzu temsil etmez.” gibi bir ibare düşmelerini öneriyoruz.

Kurumunuzu ve kendi itibarınızı zedeleyecek paylaşım ve yorumlardan kaçınmıyorsunuz. Kurumunuza ait hiçbir gizli bilgiyi, onaylanmamış gelişmeyi, müziği, videoyu, yazıları ve fotoğrafları üçüncü kişilerle yazılı izin olmadan paylaşmaması gerektiğini söylüyoruz. Teknolojik olarak tedbir amaçlı olarak iki adımlı doğrulama kullanılması, SMS onaylı paylaşımlar gibi, bir noktada onların kullanılmasını öneriyoruz. Uygulamaların hesabınıza erişimi için izin verilmemesi gerektiğini, kişisel bilgilerin sosyal medyada aktarılmaması gerektiğini, kullanılmayan sosyal medya hesaplarının

kapatılması gerektiği, hesapların gizlilik ayarlarının kullanılması gerektiğini, eğer kullandığımız sosyal medya hesabıyla işimiz bitmiş ise hemen çıkış yapılması gerektiğini, şifreleme yaparken güçlü ve özel şifreler oluşturulması gerektiğini, halka açık ortak alanlarda kablosuz ağa bağlanılmaması gerektiğini, olta saldırıları ve dolandırıcılığa karşı dikkatli olunması ve sosyal medya hesaplarına erişim kontrolü sağlanmasını bu noktada eğitimlerimiz içerisinde belirtiyoruz.

Bizim bu yaptığımız eğitimler sonrasında da Bilgi ve İletişim Güvenliği Tedbirleri Genelgesi yayımlandı biliyorsunuz. Bu kapsamda kamu kurumu çalışanlarının iletişim teknolojilerini kullanırken birtakım kontrolleri ve sınırlamaları olması öngörülüyor. İkinci olarak bu eğitimler sonrası, devamında, paralelinde düzenlediğimiz çalıştaylar söz konusu. Yakın tarihli olarak Tütün Bağımlılığıyla Mücadele Çalıştay'ı gerçekleştirdik, bu kapsamda bir iletişim stratejisi oluşturuyoruz. Bunun benzeri niteliğinde de biraz önce arz ettiğim üzere sosyal medya kullanım rehberini oluşturmak üzere, ona esas teşkil etmek üzere Başkanlığımız ev sahipliğinde bir çalıştay yapılması öngörülüyor.

Sonuç ve öneriler kısmımıza gelirse, biraz önce bahsettiğimiz Davranışsal Bağımlılıkla Mücadele Eylem Planı içerisinde sorumlu ya da iş birliği yapılacak kurum olarak zikredilmemekle birlikte Başkanlığımız kendi misyonundan hareketle birtakım faaliyetler yürütüyor. Başkanlığımız teknolojinin günümüz dünyasına getirdiği hız ve kolaylığın faydaları nedeniyle, yoğun kullanımından kaynaklı zararlardan çok, güvenli kullanımı sağlayıcı nitelikte bilinçlendirme faaliyetlerine öncelik vermekte. Başkanlığımız görev tanımı gereği yine medya temsilcileri, iletişim fakültesi öğrencileri ve kamu çalışanlarını öncelikli hedef kitle olarak belirlemiş durumda. Söz konusu mücadelede çalıştaylarla iletişim stratejisi oluşturmak, farkındalık sağlamaya yönelik rehber yayımlar ve eğitimler yapmak temel araçlarımız.

Önerilerimiz kısmına gelince, sosyal medya ve yeni medya kullanımının bağımlılığa varan yoğun kullanımının yanında yanlış ve bilinçsiz kullanımı da zararlıdır. Diğer taraftan, sosyal medya ve yeni medya kullanımının günümüz dünyasında özellikle iş hayatında kullanımı, getirdiği hız ve kolaylık nedeniyle vazgeçilmez bir nitelik kazanmıştır fakat bu durum aynı zamanda -kamu ve özel- çalışanların verimini azaltmakta, kurum güvenliğini tehlikeye atabilmektedir. Dolayısıyla doğru kullanılması için yeni medya okuryazarlığı geliştirilmesi önem arz etmektedir, Başkanlığımız da bu temelde faaliyetler yürütmektedir. Bu faaliyetler dışında yapılan kamu personeline teknoloji kullanımında sınırlılıklar getiren mevzuat düzenlemeleri de ortaya çıkmıştır. Ancak bu düzenlemelerin uygulanabilir olması için ticari bir bakış açısıyla güvenlik açıkları bulunan mevcut yeni medya ve sosyal medya dünyasına karşın alternatif yerli ve millî sosyal medya ve paylaşım platformlarının oluşturulması gereği bulunmaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Yeni medya okuryazarlığı ne demek?

BAŞKAN – Efendim?

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Yeni medya okuryazarlığı nedir?

BAŞKAN – Bu sosyal medyayı, Flickr'ı, Instagram'ı, Twitter'ı doğru kullanmak, bunun gramerini doğru kullanmak. Değil mi, bu tarz?

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI İLETİŞİM UZMANI DR. SERKAN ÖKTEN – Evet, biraz önce bahsettim Bakanım, eğitim programlarının içerisinde yer alan, güvenliği önceleyici, ne tür tehlikeler barındırdığının bilinciyle kullanma diyebiliriz kısaca.

BAŞKAN – Şimdi, burada hemen onun altında Serkan Bey, “Bu faaliyetler dışında yapılan, kamu personeline teknoloji kullanımında sınırlılıklar getiren mevzuat düzenlemeleri de ortaya çıkmaktadır.” Burada bizim yapacağımız bir şey var mı? Yani sizin bugüne kadar yaptığınız çalışmalarda, çalıştaylarda “Ya elimizde şöyle bir yasal dayanak olsa biz burada daha iyi çalışma yapardık.” diyeceğiniz... Gerçi siz Cumhurbaşkanlığı genelgesiyle her şeyi hallediyorsunuz ama bize de düşen bir yasal düzenleme şeyi varsa biz de onu bilelim.

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI İLETİŞİM UZMANI DR. SERKAN ÖKTEN – Sayın Bakanım, biraz önce arz ettiğim üzere, burada zaten mevzuat düzenlemesi gerçekleştirilmiş durumda, bu özellikle kamu personeline yönelik yapılan birtakım tedbirler söz konusu. Fakat tabii, teknolojik olarak insanların alışmış olduğu bir hız ve kolaylık var, bunlardan vazgeçmeleri adına birtakım platformlara ihtiyaç var. Belki bu platformların oluşturulması noktasında mevzuat eksikliği var ise onların tamamlanmasının öncelenmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Sizin hissettiğiniz böyle bir eksiklik var mı?

CUMHURBAŞKANLIĞI İLETİŞİM BAŞKANLIĞI İLETİŞİM UZMANI DR. SERKAN ÖKTEN – Bizim açımızdan şu anda yok yani biz zaten, dediğim gibi, bu sosyal medya güvenliğiyle ilgili olarak eğitimlerimizi sürdürüyoruz mevcut platformlar bazında ama yeni birtakım yerli ve millî platformlar oluşturulacak ise burada katkı sunmak noktasında da Başkanlığımız gerekli çalışmaları yürütecektir.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Buyurun.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Şimdi, aslında sunumun son şeyi çok önemli, hani yerli ve millî sosyal medya ve paylaşım platformlarının oluşturulması gerekliliği bizce de çok kıymetli. Ayrıca sosyal medya hesaplarına ve genel anlamda bunlara ulaşma noktasında Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Bey’in de talimatıyla ben bir kanun teklifi hazırladım Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Ne hazırladınız?

ARZU ERDEM (İstanbul) – Bir kanun teklifi hazırladım, şu an grubumuzda, onlar da değerlendiriyor. Değerlendirdikten sonra parmak iziyle sosyal medya hesaplarına giriş ya da TC kimlik numarasıyla hesap açılması. Çünkü hem suçların önlenmesi, bu anlamda işte nefret, kin söylemleri ya da cinsel taciz veya farklı şekilde, sadece siyasi koruma anlamında değil, genel anlamda çocukların, gençlerin korunması, dolandırıcılıkların önlenmesi için sosyal medya platformlarının parmak izi ya da TC kimlik numarasıyla açılması noktasında bir çalışma yapmamıza yönelik Genel Başkanımız bir talimat verdi. Çalışmayı yaptım, üç dört versiyonla yaptım, Kanunlarla da çalıştık, gruba gönderdim, bir onlar inceliyor, inceledikten sonra sizlerle de paylaşıp hani hep birlikte bu konuda, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, belki sizlerin de yönlendirmesiyle bir düzenleme getirilmesini sağlamamızda fayda olur diye düşünüyoruz. Birçok hesap çünkü aslında küresel çeteler tarafından yönetiliyor, bir amaca hizmet ediyor. Bir iki saatliğine sizinle ilgili atanlar, Sayın Bakanım, sadece muhalifler değil, küresel çeteler çalışıyor...

BAŞKAN – Tabii, tabii.

ARZU ERDEM (İstanbul) – ...burada da inanıyor Türk milleti buna ve onları varmış gibi gösteriyor; bunun önlenmesi lazım. Önlerken de bununla ilgili işte, parmak izi olursa artık gerçek hesap kimin belli olur ve tabii en son şu kısım benim çok hoşuma gitti, hani millî bir platformun oluşturulması. Bu belki daha uzun vadeli ama diğeri önleyici tedbir noktasında belki çok hızlı harekete geçilebilir, üzerinde de tekrar konuşuruz. Hep birlikte bununla ilgili bir çözüm bulabilirsek çok...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Geçen yılki hesabı... Parmak iziyle nasıl... Yurt dışından da hesap açılabilir.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Şöyle: Şimdi siz mesela hani Türkiye’de diyelim ki ya akıllı telefonda ya bilgisayardan kullanıyorsunuz.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Yurt dışından da açılan hesaplar var, yurt dışından açılan hesaplar manipüle edebilir.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Yurt dışından açılan hesaba zaten ulaşamıyorsunuz, o ayrı ama burada devamı var o işin yani.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Sahte hesap açılmayacak...

ARZU ERDEM (İstanbul) – Sahte hesap çok fazla.

EROL KAVUNCU (Çorum) – ...Yurt dışından da açsa kimse bilmeyecek yani.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Tabii, yani yurt dışından açanı biz bulamayız, tamam ama o belli, yurt dışı kaynaklı ama ülkemizde de dünya kadar... Hani sizin de başınıza geliyor, benim de geliyor, çoluğumuzu çocuğumuzu dolandırıcılar Türkiye’de dolandırıyor adamı, internet üzerinden satış yapıyor, kutunun içinden çok alakasız bir şey çıkıyor. Yani bunun mutlaka bir kontrol altına alınması noktasında... Ama kişisel verilerin korunmasını da göz önünde bulundurarak, biz kanun teklifinde ona baktık, ona dikkat ettik Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Evet, ben de onu diyecektim yani bu tabii, öyle bıçak sırtı bir konu yani kişisel verilerin korunması konusu.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Tabii, tabii, o kanun teklifinin içerisinde var, tabii.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Sayın Bakanım, hani hepimiz kullanıyoruz, şu anda Samsung benim parmak izimi de, göz retinamın datalarını aldı.

BAŞKAN – Alıyor zaten.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Onu da dikkate aldık Sayın Bakanım teklifte; bir gruptan onaylansın, ben Komisyonumuzla da paylaşıcağım inşallah.

BAŞKAN – Eyvallah, tamam, daha netleştikten sonra daha rahat konuşuruz üzerinde.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Evet, evet, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Estağfurullah.

Söz almak isteyen?

EROL KAVUNCU (Çorum) – Biz herhâlde Twitter çağında yaşıyoruz yani herkes, devlet başkanları vesaire açıklama yapmıyorlar, basın toplantısı falan yapmıyorlar artık.

BAŞKAN – Herkes değil, bazı komisyon başkanlarının Twitter hesabı yok.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Twitter üzerinden yürüyor her şey.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ederim.

Komisyon üyesi arkadaşlarımıza da, değerli basın mensubu arkadaşlarımıza da, diğer kurumlardan gelen değerli katılımcılarımıza da çok teşekkür ediyoruz.

İnşallah, haftaya da -henüz netleşmedi- üyelerimizle paylaşacağımız toplantımızın içeriğini, saatini ve yerini, birlikte konuşacağız.

Çok teşekkür ediyoruz.

Kapanma Saati: 20.29

